

Kvinnan som öppnade riksdagens dörrar

Berättelse

Kerstin Hesselgren föddes 1872 i Hofors, en liten bruksort i Gästrikland. Hennes pappa var läkare, och redan som barn fick hon se hur fattiga människor levde och arbetade. Det gjorde starkt intryck på henne. Hon ville göra något åt orättvisorna, även om det på den tiden var ovanligt att kvinnor hade egna yrken och egna åsikter om samhället.

Kerstin utbildade sig först till sjuksköterska och senare till lärarinna i huslig ekonomi. Hon var nyfiken och reste utomlands för att lära sig mer, bland annat till London, där hon studerade hur man kontrollerade arbetsplatser och bostäder. När hon kom tillbaka till Sverige fick hon flera uppdrag som ingen kvinna hade haft tidigare. År 1906 blev hon Sveriges första kvinnliga bostadsinspektör, och 1913 blev hon landets första kvinnliga yrkesinspektör. Hennes jobb var att besöka fabriker och kontrollera att arbetarna, särskilt kvinnorna, inte behandlades illa.

Genom det här arbetet såg Kerstin tydligt hur orättvist samhället var. Kvinnor fick lägre lön än män, även när de gjorde samma arbete, och gifta kvinnor riskerade att förlora sina jobb. Hon förstod att hon kunde påverka mer om hon kom in i politiken. När kvinnor äntligen fick rösträtt valdes hon 1921 in i riksdagen. Hon blev den allra första kvinnan i första kammaren, vilket var en historisk händelse.

I riksdagen arbetade Kerstin mest med sociala frågor. Hon krävde lika lön för lika arbete, bättre mödravård och rätt för gifta kvinnor att behålla sina anställningar. Hon talade också för sexualupplysning i skolan och för mildare straff, frågor som många tyckte var känsliga. Trots att hon ofta var ensam kvinna bland männen gav hon aldrig upp.

Kerstin var inte bara aktiv i Sverige. Hon representerade landet i Nationernas förbund och i den internationella arbetsorganisationen ILO, där hon arbetade för fred och för kvinnors villkor i hela världen. Tillsammans med några vänner grundade hon också en skola vid Fogelstad, där kvinnor kunde lära sig mer om samhället och om sina rättigheter.

Kerstin Hesselgren dog 1962, nittio år gammal. Hon gifte sig aldrig, utan ägnade hela sitt liv åt att förbättra för andra. Idag minns vi henne som en av de viktigaste pionjerna för jämställdhet i Sverige, en kvinna som öppnade dörrar som tidigare hade varit stängda.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
bruksort	en liten ort som vuxit upp kring en fabrik eller ett järnbruk
intryck	en stark känsla eller bild man får av något man ser
orättvisa	när människor behandlas olika utan god anledning
huslig ekonomi	kunskap om mat, hushåll och hemmets skötsel

ORD	FÖRKLARING
yrkesinspektör	person som kontrollerar att arbetsplatser är säkra och sköts rätt
rösträtt	rätten att rösta i ett val
första kammaren	en av riksdagens två delar på den tiden
mödravård	vård och hjälp för kvinnor som är gravida eller har fött barn
sexualupplysning	undervisning om kroppen, sex och hur man skyddar sig
pionjär	person som är först med något och visar vägen för andra
jämställdhet	att kvinnor och män har samma rättigheter och möjligheter
ägna sig åt	använda sin tid och kraft till något

Läsförståelsefrågor

1. Vad arbetade Kerstin Hesselgrens pappa med?
 1. Han var lärare.
 2. Han var läkare.
 3. Han var politiker.
2. Varför reste Kerstin till London?
 1. För att besöka sin familj.
 2. För att lära sig kontrollera arbetsplatser och bostäder.
 3. För att bli sjuksköterska.
3. Vad var nytt med att Kerstin blev bostadsinspektör 1906?
 1. Ingen kvinna hade haft det yrket förut i Sverige.
 2. Yrket fanns inte tidigare.
 3. Hon var den yngsta personen som fått jobbet.
4. Vilket år valdes Kerstin in i riksdagen?
 1. 1872
 2. 1906
 3. 1921
5. Vilken fråga drev Kerstin INTE i riksdagen, enligt texten?
 1. Lika lön för lika arbete.
 2. Lägre skatt för rika.
 3. Bättre mödravård.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Kerstin var den första kvinnan i riksdagens första kammare.
 2. Kerstin tyckte att kvinnor borde få lägre lön än män.
 3. Kerstin hade tre barn.
7. Förklara med egna ord varför Kerstin ville gå in i politiken.
8. Vad gjorde Kerstin internationellt? Ge två exempel.
9. Texten säger att vissa frågor "många tyckte var känsliga". Vad menas med det? Vad säger det om hur det var att driva de frågorna?
10. Varför kallar texten Kerstin för en pionjär? Motivera ditt svar.

Facit

1. Han var läkare.
1. För att lära sig kontrollera arbetsplatser och bostäder.
1. Ingen kvinna hade haft det yrket förut i Sverige.
1. 1921
1. Lägre skatt för rika.
1. ja b) nej c) det står inte i texten
- Exempel på svar: Hon såg genom sitt arbete hur orättvist samhället var mot kvinnor, och hon förstod att hon kunde förändra mer om hon var med och bestämde i politiken.
- Exempel på svar: Hon representerade Sverige i Nationernas förbund och i arbetsorganisationen ILO, och hon arbetade för fred och för kvinnors villkor i världen.
- Exempel på svar: Det betyder att många tyckte frågorna var pinsamma eller olämpliga att prata om, till exempel sexualupplysning. Det visar att det var modigt och svårt av Kerstin att ta upp dem.
- Exempel på svar: Hon var först med många saker, som att bli yrkesinspektör och att sitta i riksdagen. Hon visade vägen för andra kvinnor och öppnade dörrar som varit stängda.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten lyfter pionjärskap, jämställdhet och mod att driva impopulära frågor. Tema: kvinnors väg in i demokratin och kopplingen mellan eget arbete och politiskt engagemang. Passar bra för samtal om rösträttens historia.

Diskussionsfrågor

- Kerstin såg orättvisor på arbetsplatser och ville förändra dem. Vilka orättvisor i samhället tycker du är viktigast att förändra idag?
- Hon var ofta den enda kvinnan bland männen. Hur tror du det kändes? Hur är det att vara ensam om något i en grupp?
- Att vara "först" med något kan vara både svårt och viktigt. Har du varit först med något i ditt liv?
- **Skriv (5–6 meningar):** Beskriv en person som du tycker är en pionjär eller förebild. Vad har personen gjort, och varför beundrar du hen?

Källor och faktagranskning

- Svenskt biografiskt lexikon (SBL): Kerstin Hesselgren — <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=12947>
- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (SKBL): Kerstin Hesselgren — <https://skbl.se/sv/artikel/KerstinHesselgren>
- Wikipedia (svenska): Kerstin Hesselgren — https://sv.wikipedia.org/wiki/Kerstin_Hesselgren
- Renée Frangeur: Kerstin Hesselgren – den gränsöverskridande politikern. En biografi (2013)

Fakta granskad i juni 2026. Nyckelfakta: född 4 januari 1872 i Hofors (Torsåkers socken), Gästrikland; död 19 augusti 1962 i Stockholm. Sveriges första kvinnliga yrkesinspektör (från 1913), bostadsinspektör (1906) och skolköksinspektör (1909). Invald i riksdagen 1921 och var den första kvinnan i första kammaren (ledamot 1922–1934, därefter i andra kammaren 1937–1944). Politiskt frisinnad/liberal. Aktiv internationellt i Nationernas förbund och ILO. Medgrundare av Fogelstadgruppen och Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad. Ogift. Notera: Hofors låg historiskt i Torsåkers socken, vilket är varför vissa källor anger Torsåker som födelseort — samma plats.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.